

BOTH CSABA ATTILA

Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Sapientia – Hungarian University of Transylvania, Romania)

KÖZNYELVI HATÁS A HÁROMSZÉKI MAGYAR NYELVJÁRÁSBAN

THE EFFECT OF HUNGARIAN LANGUAGE STANDARD ON DIALECTS OF HÁROMSZÉK

Háromszék a Székelyföld – és ezzel együtt a székely nyelvjárási régió – legdélibb részén helyezkedik el, egyszermind a magyarok lakta területek legkeletibb tömbmagyar része, peremvidéke a Kárpát-medencének.

A 2013-as évben elvégzett Néhány háromszéki nyelvjárási jelenség diakrón vizsgálata címmel összefoglalt kutatás eredményei kimutatták: a térségben egyetlen nyelvjárási koiné van kialakulóban mind hangtani, mind lexikai szinten. Ugyan annak, a négy kutatópontot magába foglaló kutatásnak, a fókuszában a hangtani változások álltak, lexikológiai vonatkozású eredményeim arra sarkalltak, hogy egy újabb dialektológiai kutatás kereteiben vizsgálódjam: keressem a magyar köznyelv hatását a háromszéki nyelvjárás lexikai elemei közt, megvizsgáljam behatásának hozzávetőleges mértékét, azokat a nyelvi szintereket, amelyeket erősebben érint a sztenderd hatása, mindezt kiélezve két mikronyelvjárás határán álló kutatópontra: Bibarcfalvára és Nagybaconra.

A két település közti éles nyelvjárási határt földrajzilag semmi nem indokolja (kivéve a Barót-patakát, amely szerény, de áthidalt határt képez a két település közt), mégis, már meglévő nyelvjárási adataink azt mutatják: jelentős különbségeket fedezünk fel a két falu nyelvhasználatában.

A nyelvjárási különbségek kidomborítása mellett, a köznyelv hatását is megvizsgáljuk tanulmányunkban, felhasználva a dialektológiai adatgyűjtésben már jól ismert kérdőíves módszer mellett, az interjúkból, és a kötetlen beszélgetésekből készült hangfelvételek adatait.

Kulcsszavak: szociolingvisztika, dialektológia, Háromszék, lexikológiai vizsgálat, köznyelv hatása a nyelvjárásokra